

Revisionsrapport

*Social- och arbetsmarknads-
nämndens styrning, uppföljning
och kontroll av ekonomin år 2017*

Lidköpings kommun

Hans Axelsson
Certifierad kommunal
revisor

Februari 2018

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
1.1. Bakgrund	3
1.2. Syfte	3
1.3. Underlag för bedömning	3
2. Iakttagelser och bedömningar	4
2.1. Felbudgeterade intäkter integration för år 2018.....	4
2.1.1. Beslut som tas i kommunen om budget 2018?	4
2.1.2. Bedömning i frågan om felbudgeterade intäkter 2018	5
2.2. 2017 års rapporterade ekonomi för SAN.....	6
2.2.1. Till nämnd redovisade budgetuppföljningar	6
2.2.2. Nämndens beslut avseende redovisade budgetuppföljningar	7
2.2.3. Sammanfattande bedömning	11

Sammanfattning

Denna granskning har gjorts på uppdrag av Lidköpings kommuns revisorer mot bakgrund av att det under hösten 2017 upptäcks en stor befarad felbudgetering för Social- och arbetsmarknadsnämndens intäkter för 2018 samtidigt som underskotten i nämndens budget för 2017 börjar att öka. Med granskningen vill kommunens revisorer få ett underlag för att bedöma hanteringen av 2018 års intäktsbudget för social- och arbetsmarknadsnämnden (SAN) och om man säkerställt om det är fel, hur det kunnat uppstå och vems ansvar det är samt om tillräckliga åtgärder vidtas i denna fråga. Vidare ska granskningen ge underlag att bedöma SAN:s styrning, uppföljning och kontroll av 2017 års verksamhet.

Som underlag för vår bedömning ligger en omfattande genomgång av för granskningen aktuell dokumentation samt intervjuer med flertalet av nämndens ledamöter och några av ledningspersonalen.

I frågan om 2018 års intäktsbudget så kan vi se att kommunfullmäktige redan i december 2016 i ett svar från social- och arbetsmarknadsnämndens får såväl muntligt som skriftlig information om att bl a eventuell minskad ersättningsnivå för ensamkommande flyktingbarn leder till ca 30 % lägre intäkter och beroende på vård dygn kan det röra sig om **ända upp till 50 mnkr**. Uppgifter som ordföranden också fått från sin förvaltning. Mot bl a denna bakgrund är vi kritiska till och finner det mycket förvånande och anmärkningsvärt att inte någon, vare sig tjänstemän eller förtroendevalda inom såväl SAN som kommunstyrelsen uppmärksammar att budgeterade intäkter i SAN:s budget 2018 ligger på samma nivå som 2017. Åtgärder anser vi bör vidtas för att säkerställa budgetplaneringsprocessen och inte minst vad gäller omvärldsanalysen och dialogen kring denna med som i detta fall social- och arbetsmarknadsnämnden då detta enligt gällande styrpolicy ligger som underlag för inriktningsbeslut om kommande års budgetram.

Vad avser 2017 års ekonomiska styrning och rapportering ser vi att nämndens budgetunderskott är relativt blygsamt ända fram till oktober då det börjar öka. Enligt vår bedömning har det funnit brister i styrning, ledning och uppföljning under året som bidrar men som vi bedömer inte är huvudorsaken till underskotten då dessa i hög grad är effekten av egna eller andras beslut ex:vis Migrationsverket, viss tröghet i omställningsarbetet mm.

Förbättringsområden har konstateras av såväl förvaltning som inom politiken och då inte minst kring uppföljning och rapportering till nämnden. Även om nämndens ordförande är tydlig på nämndens novembersammanträde så menar vi att det är **viktigt att Social- och arbetsmarknadsnämnden nu på ett mycket tydligare sätt än vad som varit fallet under år 2017 dokumenterar, styr och följer upp uppsatta krav och identifierade förbättringsområden**. Ett arbete som bör vara fortsatt viktigt för kommunens revisorer att följa.

1. *Inledning*

1.1. *Bakgrund*

I revisorernas grundläggande granskning följs bl a den ekonomiska utvecklingen via nämndernas egna uppföljningar och beslut men vi gör också sedan länge själva en enkel löpande uppföljning via uppgifter direkt hämtade ur ekonomisystemet. Denna uppföljning föranledde oss att under september månad i år inhämta muntlig information från social- och arbetsmarknadsförvaltningen. De besked vi då erhöll var en prognos för år 2017 som pekade på ett underskott för året men som med hänsyn taget till resultatöverförda medel ändå bedömdes bli begränsade och uppgå till ca två miljoner kronor. Viss osäkerhet framkom avseende förändrade ersättningar från Migrationsverket samt att situationen totalt sett för nästa år bedömdes bli besvärligare.

I månadsskiftet oktober/november nåddes revisionen av uppgifter om befarade större underskott för 2017 men framförallt stora befarade underskott på intäktsidan i budget för 2018. Den erhållna informationen fick kommunens revisorer att besluta göra en fördjupad granskning av Social- och arbetsmarknadsnämnden styrning, uppföljning och kontroll avseende 2017 års verksamhet inkl. hantering av budget 2018. Nämnd och kommunfullmäktige informerades under november om revisorernas ställningstagande.

1.2. *Syfte*

Med granskningen vill kommunens revisorer få ett underlag för att bedöma hanteringen av 2018 års intäktsbudget för social- och arbetsmarknadsnämnden (SAN) och om man säkerställt om det är fel, hur det kunnat uppstå och vems ansvar det är samt om tillräckliga åtgärder vidtas i denna fråga. Vidare ska granskningen ge underlag att bedöma SAN:s styrning, uppföljning och kontroll av 2017 års verksamhet.

1.3. *Underlag för bedömning*

I granskningen har vi tagit del av för granskningen aktuella dokument såsom ex:vis reglementen, budget- och budgetuppföljningsrapporter, extern genomlysning av SAN:s intäkter 2017 och 2018, protokoll och handlingar i SAN och dess arbetsutskott såväl som kommunstyrelsen och dess arbetsutskott som kommunfullmäktige.

Intervjuer har genomförts med femton av social- och arbetsmarknadsnämndens ledamöter och ersättare samt med förvaltningschef och ekonom samt skriftlig kontakt med chefen för integration. Den och därutöver information via mail från några befattningshavare.

2. *Iakttagelser och bedömningar*

2.1. *Felbudgeterade intäkter integration för år 2018*

I samband med social- och arbetsmarknadsförvaltningens arbete med detaljbudgeten för 2018 som sker under september/oktober 2017 framkommer att det sannolikt saknas ca 40 mnkr som troligen beror på för högt budgeterade intäkter. Informationen kommer, som det beskrivs av många, i det närmaste som en chock och där många först har svårt att förstå att det handlar om en budgetfråga för 2018 och inte något underskott för innevarande år.

Väldigt fort kom informationen att leda till att kommunledningen tar initiativ och beslutar att låta göra en extern genomlysning av intäkterna.

I den genomförda genomlysningen konstateras bl a att intäktsbudgeten för år 2018 kommer att bli ca 23,5 mnkr för integrationsverksamheten vilket är 41,5 mnkr lägre än budget för år 2017. Nettokostnadsavvikelsen under år 2018 förväntas dock bli lägre som en följd av vidtagna åtgärder på kostnadssidan.

2.1.1. *Beslut som tas i kommunen om budget 2018*

Det finns anledning att här kort beskriva budgetprocessen i kommunen för att sätta in social- och arbetsmarknadsnämndens (SAN) ansvar i ett större sammanhang. Mycket kortfattat kan nämnas att

- Kommunstyrelsen den 8 februari 2017 tar ett inriktningsbeslut om budgetramar för styrelse och nämnder för 2018. I beslutet uppmanas nämnderna att utarbeta förslag till strategisk plan och budget (SPB) utifrån inriktningsbeslutets innehåll vad gäller uppdrag, målsättningar i styrkortet och **budgetramar**.
- SAN godkänner den 7 april 2017 SPB och överlämnar den till KS.
- Kommunstyrelsen beslutar den 24 maj att ge kommunfullmäktige förslag till rammar.
- Kommunfullmäktige beslutar den 19 juni om SPB 2018-2020.

Inte i något av dessa beslut eller beslutsunderlag framkommer att Social- och arbetsmarknadsnämnden har eller kan ha för högt budgeterade intäkter i budget 2018 trots att mycket tydliga signaler om detta framkommer redan på kommunfullmäktiges december-sammanträde 2016 i ett svar från SAN:s ordförande.

I svaret som är såväl muntligt som skriftligt och som lämnas på frågan om hur förberedda Lidköpings kommun är på konsekvenser av från staten föreslagna minskade ersättningsnivåer för ensamkommande flyktingbarn anges bl a att eventuell minskad ersättningsnivå för ensamkommande flyktingbarn leder till ca 30 % lägre intäkter och beroende på vård- dygn kan det röra sig om **ända upp till 50 mnkr**. Ordförandens uppgifter bygger på information från personal inom SAN:s förvaltning.

Som bl a beskrivs i den styrpolicy från 2011 som upprättades av dåvarande kommunledningskontoret så framgår att budgetprocessen inleds med en omvärldsanalys som tar sikte på framtid. Omvärldsbevakningen omfattar händelser och företeelser ur såväl internationellt, nationellt som lokalt perspektiv. Exempel anges. Inledningen på arbetet med SPB är dialogdagarna som syftar till att åstadkomma en kommungemensam bild av utvecklingen inom respektive verksamhetsområde osv. Dialogdagarna omfattar även en resultatredovisning för senaste året.

Tidigt under år 2017 upptäckts också inom SAN att en felbudgetering redan gjorts på ca 7 mnkr avseende intäkter för innevarande år d v s 2017 och som tvingar nämnden till ett snabbt agerande med åtgärder som sparar motsvarande belopp eller t o m lite mer under 2017.

SAN noterar också i sin delårsrapport nr 1 (april 2017) bl a följande ”På grund av de många osäkerhetsfaktorerna när det gäller antal mottagna personer så behöver det varje månad göras en ny beräkning av intäkter.” Varför ingen heller efter en sådan skrivning gör en koppling till den budget som nu håller på att processas kan ingen ge en förklaring till men samtidigt med detta pågår byte av såväl förvaltningschef som ekonom vilket eventuellt skulle kunnat vara en bidragande orsak.

Kunskapen finns således inom SAN och dess förvaltning redan under senhösten 2016 och borde fr. o m december 2016 när interpellationssvaret lämnas i kommunfullmäktige också finnas i stort sett hos alla andra som på olika sätt är involverade i kommande budgetprocess och budgetbeslut för 2018. Genomgång av budgetmaterial inom såväl SAN som KS visar att denna kunskap inte fångas upp i omvärldsanalysen. Den ”tappas” också bort i samtliga underlag och förslag när inriktningsbeslutet för budgetramar 2018 tas i februari 2017 av KS liksom när SAN lämnar sitt förslag till KS och i KS material till kommunfullmäktige i juni 2018.

2.1.2. Bedömning i frågan om felbudgeterade intäkter 2018

Vi är kritiska till och finner det mycket förvånande och anmärkningsvärt att inte någon, vare sig tjänstemän eller förtroendevalda inom såväl SAN som kommunstyrelsen uppmärksammar att budgeterade intäkter i SAN:s budget 2018 ligger på samma nivå som 2017 trots mycket tidiga signaler om minskade volymer och ersättningsnivåer.

Enligt vår mening borde detta uppmärksammas långt innan budgetbeslutet då risken för betydande intäktsminskningar tydligt framkommit redan på kommunfullmäktiges sammanträde i december 2016. Social- och arbetsmarknadsnämndens ordförande lämnar då ett interpellationssvar på frågan om hur förberedda Lidköpings kommun är på konsekvenser av från staten föreslagna minskade ersättningsnivåer för ensamkommande flyktingbarn.

I svaret som är såväl muntligt som skriftligt sägs bl a att eventuell minskad ersättningsnivå för ensamkommande flyktingbarn leder till ca 30 % lägre intäkter och beroende på vårdtygn kan det röra sig om **ända upp till 50 mnkr**. Uppgifter som ordföranden också fått från sin förvaltning.

Vad som ytterligare gör det förvånande att ingen ser risken kring intäktsbudgeten för 2018 är att SAN redan i ingången av 2017 konstaterar ett budgetfel på intäktsidan på 7 mnkr inom integrationsområdet samt att SAN i sin delårsrapport 1 (april 2017) skriver att man månatligen behöver göra beräkning av intäkter beroende på många osäkerhetsfaktorer.

Sammantaget visar granskningen att såväl SAN som Kommunstyrelsen enligt vår bedömning brustit i ledning, styrning och uppföljning i frågan om intäktsbudget för SAN för 2018-2020.

När väl felbudgeteringen på beräknade 40 mnkr upptäcks av social- och arbetsmarknadsförvaltningen under hösten 2017 bedömer vi att såväl nämnd, förvaltning och kommunstyrelsen agerar på ett ansvarsfullt sätt. Bl a görs snabbt ett antal utredningar på uppdrag av såväl kommunstyrelsen som SAN som för att säkra uppgifterna och ge underlag till förbättringsarbete samt inte minst börja att hantera konsekvenser av den felaktigt budgeterade intäkten för 2018. Kommunstyrelsen beslutar också att få månatlig information. Kring det sistnämnda bedömer vi det som viktigt att den information som lämnas till KS först är förankrad i SAN och att representanter för de förtroendevald inom SAN som ju faktiskt är de som har ansvaret för såväl ekonomi som verksamhet också deltar.

2.2. 2017 års rapporterade ekonomi för SAN

2.2.1. Till nämnd redovisade budgetuppföljningar

Social och arbetsmarknadsnämnden har i likhet med tidigare fått en månatlig uppföljning av ekonomin under 2017 med hjälp av ett litet antal powerpointbilder. Bilderna erhålls tätt inpå sammanträdena och föredras muntligen. En av bilderna visar prognostiserad budgetavvikelse totalt resp. för vart och ett av de fem verksamhetsområdena.

Nedan visas en sammanställning av den bild som presenteras av social- och arbetsmarknadsförvaltningen vid nämndens sammanträden under år 2017. Samtliga siffror i mnkr.

	febr	mars	apr	maj	aug	sept	okt	nov	Bokslut
			delår1		delår 2				
Ledning& adm	0,4	0,3	3,2	3,2	1,7	1,7	1,7	1,7	-0,5
Integration	- 8,3	2,0	-2,4	-2,4	-3,9	-3,9	-11,8	-11,8	-6,8
Barn&Unga	-1,1	-2,3	-2,7	-2,7	- 11,7	-11,7	-11,7	-11,7	-9,9
Vuxen	1,0	- 0,7	-1,4	-1,4	3,3	3,3	3,3	3,3	3,1
Boendestöd	0,2	0	-0,8	-0,8	- 2,4	- 2,4	-2,4	-2,4	-5,8
Budgetavv.	-7,8*	0,7*	-4	-4	-13	-13,1	-21	-21	-19,9
Tot									
Angivna resultat- överföringar	-	-	-	-	8	8	8	6,3	5,5

Angiven lönepott					3	3	3	3	-
Angivet resultat inkl överföringar o lönepott	-	-	-	-	- 2	-2,1	-10	-11,7	- 14,4

*Obs budgetutfall och inte helårsprognos är det som anges.

2.2.2. Nämndens beslut avseende redovisade budgetuppföljningar

Hur Social- och arbetsmarknadsnämnden agerar med anledning av de redovisade budgetuppföljningarna (powerpointbilderna) fram t o m verksamhetsberättelsen för året redogör vi för nedan.

Nämnd- samman- träde	Budgetprognos enligt presenterade powerpointbilder	Nämndbeslut enligt protokoll
----------------------------	--	------------------------------

9 mars	- 7,8 mnkr	SAN godkänner ekonomirapporten och lägger den till handlingarna. I sammanfattningen anges att dåvarande ekonom muntligen informerar om det ekonomiska läget för de två första månaderna där det framgår att "tillståndet i förvaltningen är gott".
--------	------------	--

Granskarens kommentar: Redovisat underskott avser budgetutfall efter februari och är således ingen prognos. Utfallet anges till största delen bero på att förvaltningen konstaterat felräknade intäkter avseende integration i budget 2017 med 7 mnkr.

7 april	- 0,7 mnkr	SAN godkänner ekonomirapporten och lägger den till handlingarna. I sammanfattning – ny ekonom informerar om ekonomiska lägesrapporten för första kvartalet 2017.
---------	------------	--

Granskarens kommentar: Redovisad siffra avser budgetutfall efter mars månad och är således ingen prognos.

11 maj	- 4,0 mnkr	SAN godkänner delårsrapport nr 1 för överlämnande till kommunstyrelsen. I sammanfattningen står att förvaltningens prognos för år 2017 efter april månads utgång blir ett driftunderskott på ca 4 mnkr för året, utöver känd avvikelse på felräknade intäkter för integration på 7 mnkr med åtgärder på 7,9 mnkr. Avvikelsen fördelas på ett underskott på vuxen med 2,4 mnkr och barn & unga med 4 mkr samt ett överskott på integration med 1,5 mnkr.
--------	------------	---

Granskarens kommentar I denna uppföljning framgår prognos för helåret vilket också är det som lyfts fram. Siffror omnämnda i protokollet på totalnivå är de som presenterats men skiljer sig något åt på områdesnivå. Nämnden godkänner rapporten men borde nog ha fattat ett mer aktivt beslut med tanke på ett ökande prognostiserat underskott.

22 juni	- 4,0 mnkr	SAN godkänner informationen och lägger den till handlingarna. Sammanfattning Ekonom Anneli Andersson redovisar det ekonomiska utfallet till och med maj månad. Har inte hänt så mycket sedan delår 1. Avvikelse mot budget med 3,2 miljoner.
<i>Granskarens kommentar: Siffran i protokollet avser denna gång utfallet efter 5 månader medan siffran i kolumnen är den redovisade prognosen. I likhet med föregående uppföljning är beslutet ett godkännande trots prognostiserat underskott.</i>		

6 sept	- 13 mnkr exkl. överföringar - 2,0 mnkr inkl. överföringar	SAN godkänner delårsrapport 2 2017 för överlämnande till kommundstyrelsen. I sammanfattningen står följande – Nämndens prognos för året visar ett verksamhetsunderskott på 10,2 mnkr. Nämnden går in i verksamhetsåret med ett budgetunderskott på felräknade intäkter från Migrationsverket med 7 mnkr. Därefter upprättade vi en åtgärdsplan för förvaltningen på 7,9 mnkr. I delårsrapport nr 1 rapporterades ytterligare en avvikelse på 4 mnkr. Förvaltningen har gjort ytterligare en åtgärdsplan för dessa 4 mnkr. I delår 2 rapporterar vi ett underskott på 10,2 mnkr vilket visar en minskning av underskottet från delår 1 med 0,8 mnkr. Arbetet med åtgärder i förvaltningen har bromsat ökningen av underskottet men alla åtgärder har inte fått ekonomiskt genomslag ännu.
<i>Granskarens kommentar: Här bör observeras att det fr o m denna uppföljning i presenterar material till nämnden redovisas prognos exkl. resp. inkl. överföringar. I överföringarna ingår ett belopp på 1,6 mnkr enligt kommunens styrprinciper samt ett belopp på 6,4 mnkr för integrationsmedel. Utöver detta finns ett belopp för årets lönepott på 3 mnkr och sammantaget ger detta 11 mnkr. Underskottet har minskat sedan tidigare uppföljning och är nu i förhållande till nämndens omslutning relativt blygsamt.</i>		

12 okt	- 13,1 exkl. överföringar - 2,1 mnkr inkl. överföringar	SAN godkänner ekonomirapporten och lägger den till handlingarna. I sammanfattningen står följande – ekonom redogör för förvaltningens verksamhetsresultat t o m september som visar ett underskott på 12,5 mnkr (efter periodisering av intäkter och kostnader). Resultatet kommer att justeras med en budgetväxling för lönerrevision och i samband med årsbokslut resultatöverföringsmedel på 8 mnkr. Om man lyfter in dessa i septembers resultat blir kvarstående underskott 1,5 mnkr. Underskottet kommer till största delen från ökade placeringskostnader för barn och unga och fler brukare som beviljas boendestöd.
<i>Granskarens kommentar: Underskottet fortfarande relativt blygsamt. I protokollet anges denna gång inte prognossiffran på 2,1 mnkr.</i>		

9 nov		<p>Inget protokollfört ärende ang budgetuppföljning men som framgår av protokollet inleder ordföranden Lena O Jenemark med följande ord.</p> <p>Den sista tiden har varit turbulent utifrån beskedet om extra underskott 2017 vilket trots att vi gjort åtgärder förmodligen hamnar på minus 7,2 miljoner istället för 2,2 miljoner som vi hade inför delår. Det befarade underskottet för 2018 kan bli upp till 40 miljoner kronor. Situationen är mycket allvarlig och det är av största vikt att vi agerar klokt och skyndsamt. Vi har i veckan haft ett extra-AU där vi fick information att det uppdragats. Varför vi i politiken inte tidigare fått signaler om att budgetens underskott skenat ser jag som ordförande mycket allvarligt på. Det är av största vikt att vi som politiker får verifierade underlag, vi måste kunna lita på de underlag vi får. Jag betonade på det extrainsatta AU-möte vi hade att det är utifrån de underlag och förutsättningar som professionen lämnar oss som vi tar beslut om angående budget, verksamhet och prioriteringar. Det är tydligt att detta ska göras ännu tydligare, vilket jag har förstått att förvaltningschefen gett direktiv om. Extern granskning är begärd vilket jag anser vara en självklarhet. Jag kommer i framtiden kräva ytterligare detaljerad information samt i samråd med nämnden ta fram nyckeltal där respektive områdeschef får komma till nämnd med tydliggörande vid avvikelser inom de olika verksamheterna på mer ingående nivå än tidigare. Vi inom politiken måste kunna lita på och ha förtroende för att de underlag som vi får.</p>
<p><i>Granskarens kommentar: Det protokollförda anförandet anger att underskottet bedöms öka men det är framförallt nu man också kan läsa om de 40 mnkr som förvaltningen i samband med arbete med detaljbudget för 2018 konstateras att ramen för 2018 är uppskattningsvis 40 mnkr för låg bl a beroende på för högt budgeterade intäkter för integration. Kommunledningen tillsätter extern utredning för en analys och tillförlitlighet i social- och arbetsmarknadsnämndens budget för 2017 och 2018. SAN beslutar nu också att ge förvaltningen i uppdrag att till kommunstyrelsen be om anstånd med beslut om Strategisk plan och Budget i detalj till decembersammanträdet i avvaktan på verifierade uppgifter. Nämnden vill till decembersammanträdet bl a få redovisat i detalj de olika verksamheterna inom integration relaterad till kostnad kontra budget, underlag på volymökningen på boendestöd, antal insatser samt kostnad och slutligen information om hyresavtal från representant för intern service.</i></p>		

7 dec	<p>-21,0 mnkr exkl överföringar</p> <p>- 11,7 mnkr</p>	<p>SAN godkänner ekonomirapporten med tillägget att nämnden kräver att siffror och underlag ska vara ute i god tid för nämndens ledamöter så tid för politisk analys ska finnas. I sammanfattningen framgår att ekonom lämnar en ekonomirapport till nämnden och redovisar ackumulerat resultat t o m oktober 2017. Integrationspengarna ska redovisas på nästa AU 21/12.</p>
<p><i>Granskarens kommentar: Det bör observeras att det är nu som oktobers siffror redovisas för nämnden och i förhållande till september månads redovisade siffror ökar det prognostiserade underskottet med 8 mnkr. Underlaget till nämnden har förbättrats då uppgifter om intäkter och</i></p>		

kostnader på en position för resp. område nu redovisas. Ökningen redovisas under framförallt området integration som framförallt påverkas av att det, enligt uppgift, under september och oktober är 13 st. ensamkommande ungdomar som får avslag och åldersupphöjning. Enligt nämndbeslut från dec 2016 är inriktningsbeslutet att låta de ungdomar som blir åldersupphöjda över 18 år samt får avslag på sin asylansökan får möjligheten att bo kvar i nuvarande placeringsform fram tills beslutet vinner laga kraft.

18 jan-2018	-21 mnkr exkl överföringar -11,8 mnkr inkl. överföringar	SAN godkänner ekonomirapport och lägger den till handlingarna. Nya Moderaterna godkänner ej den ekonomiska redovisningen p.g.a. att det saknas en redovisning för det ekonomiska resultatet för december månad. Ledamot från SD resp. C tillstyrker Nya Moderaternas yrkande.
-------------	---	---

Granskarens kommentar: Det bör observeras att redovisade siffror avser perioden t o m november månad. I den presenterade rapporten framgår såväl budgetavvikelsen per november liksom prognos helår. I rapporten lyfts novembersiffran fram medan siffran i vår kolumn till vänster avser prognossiffran vilken är den som vi anser nämnden alltid ska styra utifrån.

8 febr-2018	-19,9 mnkr exkl. överföringar . -14,4 mnkr inkl. överföringar	SAN godkänner verksamhetsberättelsen för 2017 för överlämnande till kommunstyrelsen. Fem angivna personer från resp. SD, M, L och KD deltar inte i beslutet. Av sammanfattningen framgår att socialchef Helen Smith redovisar muntligt viktiga händelser och en sammanfattande analys av indikatorer från verksamhetsberättelsen för 2017, se v-berättelsen. Det framgår vidare att nämndens budget uppgår till 178,7 mnkr efter budgetväxling för årets lönerrevision. Nämndens nettokostnader är 198,6 mnkr vilket ger ett underskott på 19,9 mnkr. Från föregående år vill nämnden utnyttja beslutet om resultatöverföring enligt kommunens styrprinciper samt ej fördelad schablonersättning på 2,25 mnkr. Nämnden vill även utnyttja resultatöverföring från tidigare erhållna integrationsmedel med 3,2 mnkr för projekten Fältverksamhet, KOMET, Utbildning Autism och Intensiv familjebehandling. Budgetavvikelsen för nämnden blir efter resultatöverföringen -14,4 mnkr. Integrationsåtgärderna avslutas och kvarvarande medel på 8,7 mnkr kommer ej att utnyttjas eller resultatöverföras. Följande fyra ledamöter Kristina Classon (M) Anders Löfving (M) Kajsa Åberg (L) och Anna-Carin Lager (KD) lämnar en reservation där man anger följande: Eftersom vi tidigare påtalat risker för kostnadsökningar och minskade intäkter och då ej fått gehör för detta, samt att ingen strategi till lösning på budgetunderskottet för 2017 är presenterad, reserverar vi oss.
-------------	--	--

Granskarens kommentar: I samband med att ovanstående beslut tas borde det uppmärksammas att man inte både kan avstå att delta i beslutet och därpå reservera sig för samma beslut.

2.2.3. *Sammanfattande bedömning*

SAN redovisar ett underskott för året på nästan 20 mnkr exkl. resultatöverföringar och 14,4 mnkr inkl. överföringar. Det slutliga underskottet för året är betydande men uppstår och presenteras för nämnden när året i stort sett är slut och därmed i princip omöjligt för nämnden att påverka. Orsakerna beror framförallt på effekter av fattade beslut till stor del styrda av lagstiftning och beslut från Migrationsverkets beslut men också av utmaningar i omställningsarbetet med att ställa om från HVB till mer kostnadseffektiva stödboenden. Förvaltningen har ett uppdrag att anpassa verksamheterna utifrån de nya ersättningsnivåerna och ställa om verksamheter från HVB till stödboende, utifrån ungdomarnas behov. Detta omställningsarbete har bl a inneburit att ett HVB boende stängdes under jan 2017 det andra under juni samt ytterligare ett i oktober och istället öppnas ett stödboende under våren och ett under hösten. Omställningsarbetet ser vi av protokoll avrapporteras till nämnd och au mer eller mindre löpande under året. Att detta arbete inneburit minskade nettokostnader råder inget tvivel om och det sägs uppgå till betydande belopp men hur stora har vi inte sett någon dokumentation på. Detta är också en verksamhet som sedan övertagandet från vård- och omsorgsnämnden i oktober 2016 ökat kraftigt och där externa placeringar också bidrar till underskottet.

Social- och arbetsmarknadsnämnden har längre inte heller möjlighet att använda tidigare överskottsmedel inom integration som finansierat delar av verksamheten och där denna möjlighet nu försvinner så är det en annorlunda situation mot tidigare vilket säkert också påverkat och påverkar nämndens möjligheter att nu klara budget.

Bristande ledning och styrning i budget och budgetuppföljningsprocessen där bl a verksamhetsansvariga inte i tillräcklig utsträckning involverats liksom brister i förutsättningarna för de förtroendevalda att ta del av och förstå budgetuppföljningsmaterial. Båda dessa punkter har uppmärksammats och åtgärder har börjat att vidtas kring dessa tillsammans med ett antal andra förbättringsområden som såväl politiken och förvaltningen identifierat. Utöver förbättrad månadsuppföljning med bättre koppling mellan ekonomi och verksamhet har vi noterat att vidtagna åtgärder inom internkontrollen. Kring det sistnämnda vill vi betona att framtagna internkontrollplan är ett levande dokument och att i den mån det uppstår nya riskområden dessa omedelbart arbetas in i planen.

Utöver ovanstående förbättringar så framkommer under granskningen ytterligare ett antal förbättringsområden och då inte minst i uppföljningen och rapporteringen till nämnden. Även om nämndens ordförande är tydlig på nämndens novembersammanträde så menar vi att det är viktigt att nämnden nu på ett mycket tydligare sätt än vad som varit fallet under år 2017 dokumenterar, styr och följer upp uppsatta krav och identifierade förbättringsområden.

2018-02-26

Uppdrags-och projektledare